

Ravijuhendite nõukoja koosoleku protokoll 2022–3

Ravijuhendite nõukoja koosolek 24.05.2022

Toimumisaeg: 24.05.2022, algus 13.00 lõpp 14.50

Videokoosolek MS Teams keskkonnas

Osalesid (RJNK liikmed): Neve Vendt (alates 13.35), Ruth Kalda, Gerli Usberg, Agnes Aart, Senta-Ellinor Michelson, Kadri Tamme (nõukoja esimees), Alar Irs (alates 13.40), Piret Viiklepp, Jekaterina Šteinmiller, Maivi Parv, Anneli Uusküla (13.20-14.10)

Puudusid (RJNK liikmed): Ulla Raid, Mari-Anne Härma

Kutsutud: Mari Levin, Anna Vesper, Kaja-Triin Laisaar, Kairit Linnaste, Sale-Liis Teesalu, Paula Tomson

Koosolekut juhatas Kadri Tamme, protokollis Paula Tomson

13.00–13.10 Koosoleku sissejuhatus ja nõukoja liikmete huvide deklaratsioonide läbivaatus.
Kadri Tamme (Ravijuhendite Nõukoja esimees)

Huvide deklaratsioonides muudatusi ei ole. Koosolekul osaleb ka püsisekretariaadi praktikant Sale-Liis Teesalu.

OTSUS: Informatsioon teadmiseks võetud.

13.10–13.20 Koosolekutevahelisel ajal elektroonselt tehtud tööde kokkuvõte. *Anna Vesper (TÜ ravijuhendite püsisekretariaat)*

20.04.2022 seisuga lugeda kinnitatuks:

- Nõukoja 15.03.2022 koosoleku protokoll, koosolekul osalenud nõukoja liikmetelt tähtjaks parandusettepanekuid ei tulnud
- Ravijuhendi „Kroonilise venoosse haavandi käsitus“ valimine kolmandaks 2022.a ajakohastatavaks juhendiks. Tähtjaks kinnitasid otsuse poolthäälega 13 nõukoja liiget, vastuhääli ei olnud
- Ravijuhend „Epilepsia käsitus fertiilses eas naistel ja rasedatel“. Tähtjaks kinnitasid otsuse poolthäälega 13 nõukoja liiget, vastuhääli ei olnud.
- Ravijuhendi “Lamatiste käsitus – ennetamine ja konservatiivne ravi” retsensendid: Merle Kallas, Angelika Lall ja Ulla Raid. Tähtjaks kinnitasid otsuse poolthäälega 12 nõukoja liiget, vastuhääli ei olnud, üks nõukoja liige ei hääletanud.
- Ravijuhendi “Perioperatiivne ägeda valu käsitus” retsensendid: Aleksandra Shilova, Raido Paasma ja Neve Vendt. Tähtjaks kinnitasid otsuse poolthäälega 13 nõukoja liiget, vastuhääli ei olnud.

- 2022.a koostatavate ravijuhendite töörühmade juhid ja liikmed ning sekretariaatide juhid (vt protokoll lisa 1). Tähtjaks kinnitasid otsuse poolthäälega 13 nõukoja liiget, vastuhääli ei olnud.

Piret Viiklepp andis teada, et ravijuhend „Kopsu- ja kopsuvälise tuberkuloosi käsitlus“ soovitakse järgmisel aastal kindlasti ajakohastada, mitmed küsimused on vajalik avada. Käesoleval aastal ei olnud töörühmal selleks piisavalt ressursi ning koostamisel on tuberkuloosi diagnoosi ja ravi puudutavad kliinilised indikaatorid, mille tulemusi esmalt oodatakse.

OTSUS: Informatsioon teadmiseks võetud.

13.20–13.30 Ravijuhendi „Transfusioonravi juhend (I osa). Äge verejooks ja transfusioonravi; patsiendi operatsioonile eelnev ambulatoorne ja perioperatiivne käsitlus” täienduste tutvustamine ja sobivusel kinnitamine. *Kairit Linnaste (sekretariaadi juht, TÜ ravijuhendite püsisekretariaat)*

Ravijuhendi koostamist tutvustati 15.03.2022 toimunud nõukoja koosolekul. Juhendit ei kinnitatud, sest töörühm pidi tegema täiendusi ja Eesti Transfusioonmeditsiini Selts oli esitanud Eesti Haigekassale taotluse intravenoosse rauapreparaadi manustamise osas. Enne ravijuhendi kinnitamist oli vajalik ära oodata ravimikomisjoni otsus. K. Linnaste tegi ülevaate ravijuhendi täiendustest. Esitatud taotlus on rahuldatud ning ravijuhendi soovitus 4 jääb kehtima. Eesti Laborimeditsiini Seltsi ettepanekutele lisade 1 ja 3 osas arutati töörühmas läbi ja tehti vajalikud parandused. Mõned ettepanekud olid töörühma hinnangul liiga spetsiifilised ning neid ei rakendatud.

Nõukoja liikmed täpsustasid, et lisad peaksid kajastama juhendis käsitletut, kas siin ei teki vastuolu, kui üks lisa on oostatud Eesti Anestesioloogide Sletsi poolt. Lisa 3 on ka väga pikk.

Ravijuhendi koostajate hinnangul ei teki lisade vastuolusid ravijuhendi soovitustega ning need on pigem praktiliseks abivahendiks. Eesti Anestesioloogide Selts koostas materjali ravijuhendi koostamisega samal ajal ning töörühma arutelu tulemusena otsustati see juhendiga liita. Lõpliku kujunduse käigus muutub materjal lühemaks ja loetavamaks. Lisa juures märgitakse, et tegemist on Eesti Anestesioloogide Seltsi koostatud materjaliga. See on ka juhendis selgelt välja toodud, et on eraldi koostatud. Muidu oleks töörühm sarnase materjali koostanud, küll ilmselt väiksemas mahus ja see ei oleks olnud mõistlik.

OTSUS (konsensus): Kinnitada ravijuhend „Transfusioonravi juhend (I osa). Äge verejooks ja transfusioonravi; patsiendi operatsioonile eelnev ambulatoorne ja perioperatiivne käsitlus”.

13.30–13.45 Ravijuhendiga „Transfusioonravi juhend (I osa). Äge verejooks ja transfusioonravi; patsiendi operatsioonile eelnev ambulatoorne ja perioperatiivne käsitlus” seotud patsiendi infomaterjali arutelu ja sobivusel kinnitamine. *Kairit Linnaste*

Kairit Linnaste tegi ülevaate patsiendi infomaterjali koostamisest. Materjal on voldiku formaadis, üle on vaadatud haiglate samal teemal tehtud infomaterjalid. Koostatud materjal on toodud, mida teha ja kuhu pöörduda kõrvaltoimete korral, rõhutatud patsiendile olulisi aspekte. Tagasisidet andis

kaheksa patsienti. Üldine tagasiside positiivne, kuid nimetati ka, et sisu on keeruline ja raskesti mõistetav. Infomaterjali on patsientide ja retsensentide ettepanekute põhjal parandatud (nt lisatud aneemia ja antikehade uuringu selgitus, lihtsustatud sõnastust).

Nõukoja liikmed tõid välja, et ehk ei ole osakonna numbri märkimine infomaterjali hea mõte. Kui selline telefoninumbri koht on, siis on patsiendil ootus sealt infot saada, kuid alati ei ole see võimalik. Peaks olema selline number, kust ta tõesti abi saab, näiteks panna valvearsti number või paludagi vajadusel pöörduda EMOSse.

OTSUS (konsensus): Kinnitada ravijuhendiga „Transfusioonravi juhend (I osa). Äge verejooks ja transfusioonravi; patsiendi operatsioonile eelnev ambulatoorne ja perioperatiivne käsitlus” seotud patsiendi infomaterjal.

13.45–14.10 Ravijuhendi „Lapse tervise jälgimise juhend. Lapse silmakontroll ja nägemisteravuse hindamine” ajakohastamise tutvustamine ja arutelu. *Mari Levin (töörühma juht), Kaja- Triin Laisaar (TÜ ravijuhendite püsisekretariaat)*

Mari Levin tegi ülevaate juhendi koostamsiest. Tegemist on „Lapse tervise jälgimise juhend“ ühe osa ajakohastamisega. Käsitlusalas oli viis kliinilist ning üks tervishoiukorralduslik küsimus. Kokku anti 17 soovitus ning koostati üks uus lisa, samuti täiendati algse juhendiga koostatud kontrollkaarti. Koostati lapsevanema infomaterjal selle kohta, millal lapsega perearsti juurde silmakontrolli minna.

Kaja-Triin Laisaar tõstas meetodilise küsimuse nõukojale. Algne juhend oli väga mahukas, silmakontroll ja nägemisteravuse hindamine moodustas sellest ühe osa. Tavapärastel ajakohastatavates juhendites neid osasid, mida ei avata, uuesti üle ei vaadata (v.a soovitude sõnastus). Märgitakse ära, kui on ajakohastatud/uued soovitused ja selgitav tekst. Antud juhul ei ajakohastata üldse tervet juhendit, sest viis aastat ei ole selle valmimisest möödunud. Milline on mõistlik lahendus ühe ajakohastatud osa liitmiseks terve juhendiga, et see lugejale oleks üheselt arusaadav?

Nõukoja liikmete hinnangul on tehtud ära suur töö. Tegemist on materjaliga, mis võiks mahu poolest olla eraldi juhend. Segaduse vältimiseks peaks see siiski olema algse ravijuhendi üks osa, st asendada algses juhendis silmakontrolli osa (soovitused ja selgitav tekst) ja lisada märke ajakohastamise kohta. Lisaks ajakohastatud soovitude märkimisele võiks ka sissejuhatuses selgitada ajakohastamise vajadus, mida täpselt on ajakohastatud ning, miks muus osas juhendit üle ei vaadatud.

OTSUS: Informatsioon teadmiseks võetud. Juhend saadetakse elektroonseks kinnitamiseks, kui on vormistuslikult korda tehtud.

14.10–14.25 Sirutuspaus

14.25–14.35 Ravijuhendiga „Epilepsia käsitus fertiilses eas naistel ja rasedatel” seotud patsiendi infomaterjali arutelu ja sobivusel kinnitamine. *Anna Vesper*

Anna Vesper tegi ülevaate patsiendi infomaterjali koostamisest. Materjali on parandatud vastavalt patsientide tagasisidele ning retsensentide ettepanekutele. Patsiendi infomaterjali viimase versiooni on üle vaadanud neuroloogid ning patsientide esindusühing Eesti Epilepsialiit.

Nõukoja liikmete arvamusel tegemist hea, selge ja arusaadava infomaterjaliga.

OTSUS (konsensus): Kinnitada ravijuhendiga „Epilepsia käsitus fertiilses eas naistel ja rasedatel” seotud patsiendi infomaterjal.

14.35–14.45 2022.a koostatavate ravijuhendite töörühmade ja sekretariaatide liikmete arutelu ja sobivusel kinnitamine. *Anna Vesper*

Ettepanek kinnitada ravijuhendi „Enneaegse sünnituse ja enneaegse vastsündinu perinataalperioodi käsitus“ töörühma ja sekretariaadi liikmed (vt protokollis lisa 2). Kindlasti lisandub patsientide esindaja.

Nõukoja liikmete arvamusel tuleb töörühma kaasata Lõuna-Eesti poolt lastearst, siis on piirkond paremini esindatud. Ettepanek lisada H. Varendi, kes oli algselt nõus töörühmas osalema.

Ettepanek kinnitada ravijuhendi „Sagedasemate ambulatoorsete infektsioonhaiguste diagnostika ja ravi“ töörühma lastearst, kuivõrd soovitakse käsitleda sihtrühmana ka lapsi. Samuti kinnitada sekretariaadi liikmed.

Ettepanek kinnitada ravijuhendi „Südamehaigete kompleksse taasturavi juhend“ töörühma teine kardioloogide esindaja ning sekretariaadi liikmed.

Ettepanek kinnitada ravijuhendi „Transfusioonravi juhend (II osa) teine anestesiooloog.

Püsisekretariaadi poolt kommentaar, et käesoleval aastal on töörühmade ja sekretariaatide moodustamine olnud võrreldes varasemate aastatega mitmetel põhjustel ajamahukam protsess.

OTSUS: Kinnitada ravijuhendi „Enneaegse sünnituse ja enneaegse vastsündinu perinataalperioodi käsitus” töörühm tingimusega, et töörühmaga liitub Heili Varendi. Kinnitada protokollis lisa 2 toodud töörühmade muudatused ja sekretariaatide liikmed.

14.45–14.50 Koosoleku kokkuvõte. *Kadri Tamme*

Järgmine koosolek toimub 7. juunil.

OTSUS: Informatsioon teadmiseks võetud.

Lisa 1. 15.03. koosolekul esitatud 2022.a koostatavate ravijuhendite tööruhmade ja sekretariaatide liikmed

**Sagedasemate ambulatoorsete infektsioonhaiguste diagnostika ja ravi
Töörühm**

1. Paul Naaber (juht), mikrobioloog
2. Marina Ivanova, mikrobioloog
3. Argo Lätt, perearst
4. Marje Oona, perearst
5. Piret Mitt, infektsioonhaiguste arst
6. Kaidi Tellinng, infektsioonhaiguste arst
7. Jana Lass, kliiniline proviisor
8. Katrin Poom, pereõde
9. Juuli-Ann Tähiste, sisearst

Sekretariaadi juht Karmen Jaaniso, arst-resident infektsioonhaigustes

**Aktiivsus- ja tähelepanuhäire (ATH) diagnoosimise ja ravi põhimõtted
Töörühm**

1. Irja Ivarinen, psühhiaater (juht)
2. Kerstin Kõiva, psühhiaater
3. Liina Haring, psühhiaater
4. Lille Uibo, psühhiaater
5. Helen Pkkat, kliiniline psühholoog, neuropsühholoog
6. Katrin Kaljula, kliiniline psühholoog
7. Maire Suurkivi, perearst
8. Ruth Estrin, pereõde, terviseõde
9. Liina Hürden, vaimse tervise õde
10. Karl Hammerberg, patsientide esindaja

Sekretariaadi juht Liisa Leppik, lastepsühhiaater

**Südamehaigete kompleksse taastusravi juhend
Töörühm**

1. Aet Lukmann, taastusarst (juht)
2. Annelii Jürgenson, taastusarst
3. Eduard Tsvetkov, taastusarst
4. Mai Blöndal, kardioloog
5. Anu Starkopf, perearst
6. Aija Kala, kliiniline psühholoog
7. Maria Pern, füsioterapeut
8. Kätlin Lillemaa, pereõde
9. Tõnu Viik, patsientide esindaja

Sekretariaadi juht Aleksandra Butšelovskaja, taastusarst

Transfusioonravi juhend II osa

Töörühm

1. Eve Laansoo, hematoloog (juht)
2. Merike Toomik, sisearst
3. Mari Punab, hematoloog
4. Kerli Vijar, anestesioloog
5. Polina Savitski, hematoloog
6. Renna Truus, laborimediitsiini arst
7. Dina Ljahh, transfusiooniõde

Sekretariaadi juht Kairit Linnaste, ravijuhendite metoodikanõunik

2. tüüpi diabeedi mittefarmakoloogiline ravi

Töörühm

1. Mart Roosimaa, endokrinoloog (juht)
2. Kristel Ehala-Aleksejeva, arst-toitumisterapeut
3. Aune Rehema, perearst
4. Evelin Raie, perearst
5. Maarja Randväli, diabeediõde
6. Katrin Kõre, füsioterapeut
7. Laura Keidong, pereõde
8. Ulvi Tammer-Jäätes, patsientide esindaja

Sekretariaadi juht Anna Vesper, ravijuhendite metoodikanõunik

Kroonilise neeruhaiguse ennetus ja käsitus

Töörühm

1. Kadri Telling, nefroloog (juht)
2. Merike Luman, nefroloog
3. Mai Rosenberg, nefroloog
4. Evelin Seppet, nefroloog
5. Mart Roosimaa, endokrinoloog
6. Ly Anton, kardioloog
7. Ruth Kalda, perearst
8. Galina Zemtsovskaja, laborimediitsiini arst
9. Pille Soon, pereõde
10. Varje Mantsik, õde
11. Janika Alak, patsientide esindaja

Sekretariaadi juht Liis Leis, nefroloog

Lisa 2. 24.05. koosolekul esitatud 2022.a koostatavate ravijuhendite töörühmade ja sekretariaatide liikmed

Enneaegse sünnituse ja enneaegse vastsündinu perinataalperioodi käsitus

Töörühm

1. Pille Andresson, lastearst (juht)
2. Liis Toome, lastearst
3. Merilin Lumpre, lastearst
4. Katrin Truupõld, naistearst
5. Birgit Suits, lastearst
6. Kadi Ploom, naistearst
7. Aune Siller, naistearst
8. Mari-Liis Ilmoja, anestezioloog
9. Irena Bartels, ämmaemand
10. Svetlana Määrsepp, õde

Sekretariaat

1. Liina Süvari, lastearst (juht)
2. Maarja Hallik, anestezioloog
3. Kadri Mägi, naistearst
4. Karina Luik, sünnitusabi ja günekoloogia resident
5. Kristel Soonets, pediatra resident

Sagedasemate ambulatoorsete infektsioonhaiguste diagnostika ja ravi

Ettepanek lisada töörühma liikmeks Eda Tamm, laste infektsioonhaiguste arst

Ettepanek kinnitada sekretariaadi liikmed:

1. Alice Mets, infektsioonhaiguste resident
2. Anna-Liisa Viltrop, laste infektsioonhaiguste arst
3. Jaan-Märten Huik, arstitudeng

Aktiivsus- ja tähelepanuhäire (ATH) diagnoosimise ja ravi põhimõtted

Ettepanek kinnitada sekretariaadi liikmed:

1. Minni Saapar, neuroteaduste doktorant
2. Hedda Lippus-Metsaots, psühhiaatria resident
3. Mailis Liiv, lastepsühhiaatria resident
4. Marie Lugenberg, lastepsühhiaatria resident
5. Kadi Kallavus, ravijuhendite metoodikanõunik

Südamehaigete kompleksse taastusravi juhend

Ettepanek kinnitada töörühma liikmeks Martin Serg, kardioloog

Ettepanek kinnitada sekretariaadi liikmed:

1. Helga Suija, taastusravi resident
2. Helena Grauberg, peremeditsiini resident
3. Julia Järveküla, peremeditsiini resident
4. Kristel Mürk, füsioterapeut

Transfusioonravi juhend II osa

Ettepanek kinnitada töörühma liikmeks Kairi Marie Riigor, anestesioloog

Ettepanek kinnitada sekretariaadi liikmed:

1. Maarja Karu, laste hematoloogia-onkoloogia resident
2. Anett Roosipuu, sisehaiguste resident
3. Laura Johanna Mettis, hematoloogia resident
4. Elise Lätt, radioloogia resident

2. tüüpi diabeedi mittefarmakoloogiline ravi

Ettepanek kinnitada sekretariaadi liikmed:

1. Lisette Lindam, endokrinoloogia resident
2. Kristi Tamela, õde
3. Sale-Liis Teesalu, ämmaemand, rahvatervishoiu magistrant
4. Leel Jaer-Eer, füsioterapeut

Kroonilise neeruhaiguse ennetus ja käsitus

Ettepanek kinnitada sekretariaadi liikmed:

1. Annika Adoberg, nefroloog
2. Helen Kannela, õde
3. Julia Piel, nefroloog

Perioperatiivne ägeda valu käsitus

Ettepanek kinnitada sekretariaadi liikmeks Kadi Kallavus, ravijuhendite metoodikanõunik